

ВАРИЈАНТИ НА ПЕРИАПИКАЛНИ ПРОСВЕТЛУВАЊА

Матовска Љупка, Марија Неделковска

Во презентираната анализа направени се согледувања за можните варијанти на периапикални просветлувања од аспект на нивните димензии карактеристики. Рендген-евакуацијата на периапикалните промени има големо значење во интерпретацијата на патолошките промени во оваа регија, што претставува важен елемент за дијагностичката фаза и, понатаму, за терапевската одлука.

Посебен акцент во оваа анализа е ставен на целта, преку интерпретација на рендген снимките од страна на двајца опсерватори, наизменично, во подолг временски период, да се проценат димензионите варијабилности на периапикалните просветлувања, степенот на совпаѓање и релативниот опсег на грешките. Сопствените сознанија сметаат дека ќе бидат корисни како дијагностички критериуми и како терапевско насочување.

Клучни зборови: радиографија, панорамска; периапикални заболувања; забен корен; периодонтално ткиво.

Статусот на периапикалните просветлувања, радиографски презентирани и одреден, секогаш ја носи во себе можноста за варијабилност на неговата конфигурација и интерпретација.

Во дијагностичката фаза можноста за евалуација на периапикалните лезии е ограничена. Во терапевската фаза детекцијата на варијациите на периапикалната лезија води кон успешност на изведената терапија или кон губење на забот.

И покрај одредени прикази во литературата за несигурноста на радиографската интерпретација на периапикалните формации, соодветната радиографска техника, временската интерпретација и нејзината наизменичност, сепак, претставуваат добар патоказ за одредување на варијантите на периапикалните просветлувања (3).

Интерезаминацијата, пак, претставува посебно битен аспект на радиографското испитување. Вклучувајќи компаративни техники за радиографско истражување на периапикалните структури, Worth и сор, (2) презентираат заклучок за непостоене разлики меѓу техниките на радиографското снимање и дека тие произлегуваат од варијациите меѓу опсерваторите.

Токму затоа, тргнувајќи од евидентното значење на радиографијата како дијагностички критериум, варијабилноста на опсезацијата (субјективна, објективна и временска), а сето тоа во склоп на одредениот морфолошки статус на коренот, периодонталниот лигаментарен простор и коскените детали, си поставивме за цел анализа на сопствен материјал, како обид за компаративно дефинирање на димензиите на периапикалните просветлувања.

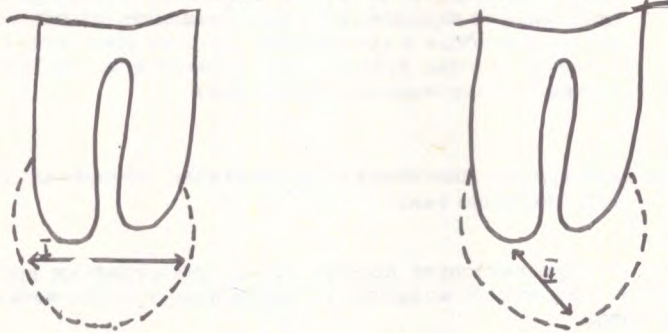
Материјал и метод

Материјалот се состоеше од серија од 83 технички исправни панорамикс снимки, по случаен избор, со возрастна групација од 20 до 60 години. Интерпретацијата на рендгенографиите е правена од двајца опсерватори, наизменично по два пати, со пауза од една недела меѓу анализите, во временски интервал од 6 месеци. Податоците се внесувани во табели, со кои се компарирани при повторната наизменична опсервација. Притоа, читањето на снимките е правено во стандардни услови, со вкупно 3986 опсервации, интерпретации. Интерпретацијата на линијата што го прикажува просветлувањето ја одредувавме со линијата што го означува обликот на коренот и линијата на просветлувањето. Следена е и коренската морфологија, периодонталниот лигаментарен простор и коскениот детали. Големината на просветлувањето е одредувана морфолошки, со приказ и пренесување на цртеж со морфолошко формирање на контурите на просветлувањето и со одредување на неговиот дијаметар.

Иако постојат повеќе начини за тоа одредување, ние се одлучивме за методот на изразување на големината во mm, ценејќи го дијаметарот во најголемиот пречник (висина и ширина).

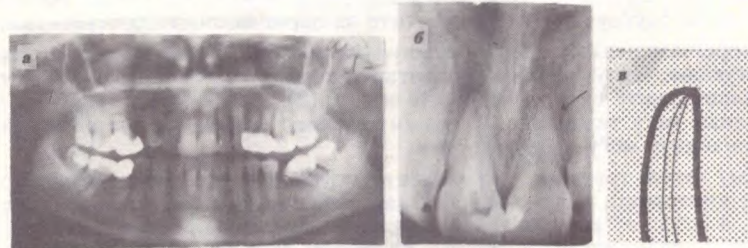
Притоа, димензионите варијации ги групиравме на следниов начин:

	I димензија	II димензија
● за мала перипикална лезија	до 0.9 mm	1 mm
● за средна перипикална лезија	до 1,2 mm	1,5 mm
● за голема перипикална лезија	од 1,5 mm	1,8 mm
● до максимално можната прогресија на дифузната перипикална лезија.		

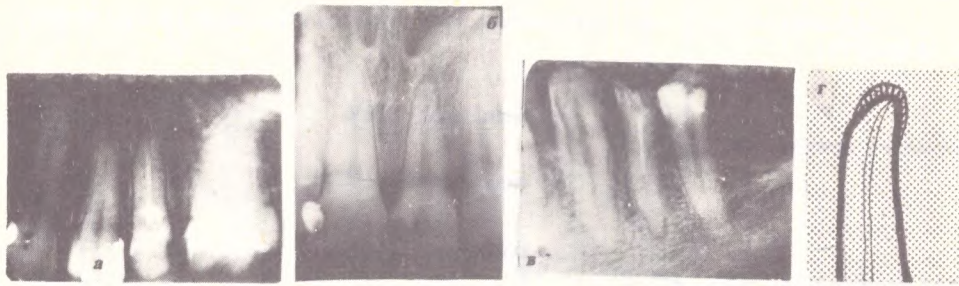
Резултати

Резултатите од радиографската интерпретација на 83 панорамикс радиографии од страна на двајца опсерватори, наизменично и временски различно, дозволува да ги прикажеме следниве перипикални варијанти:

Слика 1 (а, б, в)

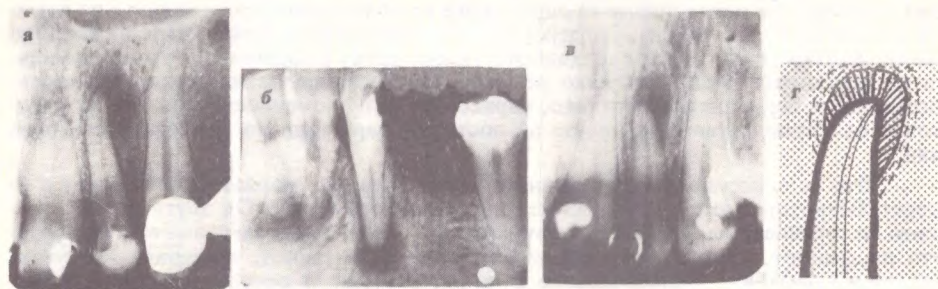
Рдг и шема на нормалниот изглед на перипикалната регија

Слика 2 (а, б, в, г)
Изглед на мало периапикално просветлување

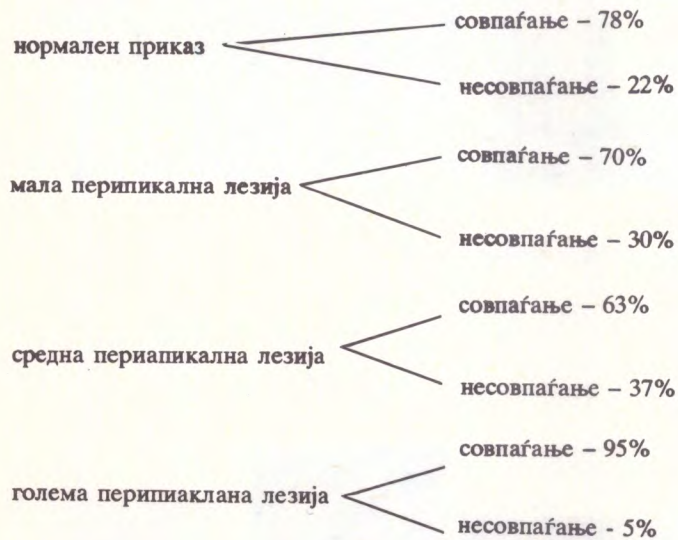

Слика 3 (а, б, в, г)
Изглед на големо периапикално просветлување

Слика 4 (а, б, в, г)
Изглед на големо периапикално просветлување

Совпаѓањето меѓу индивидуалната и временската опсервација ги даде следни-
ве вредности:

Дискусија

Радиографското испитување има големо значење во сите области на стоматоло-
логијата, а особено во областа на ендодонцијата, како во дијагностичката фаза така
и во тераписката и постераписката (1,6).

Токму затоа и појдовната мисла на овој труд, приказот на нашите наоди,
треба пред сè да се сфати како потсетник за поголемо внимание при интерпретацијата
на периапикалните просветлувања и нивно репитирање пред заземањето конечен
став за присуството или отсуството на патолошки приказ. Материјалот што го обра-
ботивме ги опфаќа како забите со спроведена ендодонтска терапија (успешна или
неуспешна) така и оние без ендодонтска терапија.

Презентируваниот труд, во својата почетна фаза, се најде пред дилемата за
начинот на кој ќе се одредува и дефинира големината на интерпретираната периапи-
кална промена. Се определивме за одредување на големината преку мерење на нејзи-
ниот дијаметар во два правца. Следејќи го познатиот факт за можностите за настану-
вање на деструкцијата на периапикалното ткиво, преку реактивноста на инфламаци-
јата во денталната пулпа или како резултат на бактеријална инфекција на корен-
скиот канал и периапикалното ткиво, кариес, траума, временскиот момент, интензи-
тетот и сл., проилегува и можноста за постоење варијации по димензиите на овие
лезии.

Што се однесува, пак, до можните варијабилности, тие мораат да се вклопат и со
интергезаминаторните и со интрагезаминаторните варијации. Од друга страна, раз-
ликите во густината на филмот, аголот на примарниот зрак, развивањето и фиксира-
њето на филмот, како и менталниот статус на испитувачот, претставуваат битни
фактори и варијабилности кои би можело да имаат значење за репродукцијата на интер-
претацијата.

Во презентираниот опсервација најмал распон на разликите меѓу двајцата
опсерватори имавме кај големата перипикална лезија (95%-5%), потоа кај нормална-

та (87%-22%), додека средната големина на периапикалната лезија изнесуваше 63%-37%, а малата лезија 70%-30%.

Секако дека овие наоди произлегуваат од развојната фаза на периапикалната промена (нејзината големина, степенот на дисконтинуираност на околните структури, нивната фреквентност, вклученоста и на други патолошки состојби или нормални анатомски наоди во проекцијата. Наедно треба да се напомене дека, како што постојат девијации во интерпретацијата, постојат и девијации на корените на забите како производ на анатоомо-морфолошките обележја.

Заклучок

1. Интерпретацијата на периапикалната радиографија од двајца опсерватори, со одредена временска дистанца, наизменично, а во интерес на точното дефинирање на патолошкиот процес, се сугерира како една од можностите за подобри и поточни дијагностички а со тоа и терапевтски резултати.

2. Земајќи ги предвид сите можни технички проблеми и варијации во реализирањето на рендгенграфијата, се наметнува потребата и од континуирана резерва за точноста на интерпретацијата од технички аспект, како релативност за дефинитивниот став.

Секако дека и вклучувањето нови варијабли во интерпретацијата на периапикалните промени се наметнува како мотив за понатамошно размислување.

4. Особен аспект на оваа анализа е терапевтскиот, како производ на правилното дефинирање на опсегот на периапикалната лезија со проценка на можностите за видот на лекувањето.

5. Постојењето, примената и усовршувањето и на други радиографски методи и нивната компарација, сигурно дека треба да биде постојан предизвик, особено ако обезбедуваат поголема сензитивност и специфичност за дадената регија.

6. Заклучок е и фактот дека денталната панорамичка радиографија е, сепак, најсензитивна во детекцијата на периапикалните лезии.

PERIAPICAL RADIOLUCENCIES FEATURES

Matovska Lj, Nedelkovska M.

Summary

Our analysis presents possible features of periapical radiolucencies from dimensional point of view. Radiography evaluation of periapical alterations is valuable for interpretation of the pathological changes in this area, being and important tool in the diagnostic phase, and further, for therapy choice.

We emphasise the objective, through radiography interpretation performed by two observers, alternatively, through a longer period of time, to evaluate dimensional varieties of periapical radiolucencies, the degree of agreement and the relative error. We claim that our findings will be useful as a diagnostic criterium, as well as therapy direction.

Key words: radiography, panoramic; periapical diseases; tooth root; periodontal tissue;

Литература

1. Valahović T, Chester D. The use of panoramic radiography in the evaluation of asymptomatic adult dental patient. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol* 1986; (3):289-292.
2. Worth N. Principles and practice of oral radiologic interpretation. Year Book Medical Publishers, Chicago, 1969.
3. Mc David, Welander U. The intrex-a constant potential x-ray unit for periapical dental radiography. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol* 1982, (4):433.

4. Douglas Ch, Valahović R. Clinical efficacy of dental radiography of dental caries and periodontal diseases. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 1986; (3):330.

5. Schwartz M et al. The frequency of bitewing radiographs. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 1986, (3):300.

6. Tzuket A. Pulpitis and root canal therapy. Is a diagnostic radiograph of value. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 1986; (3):284.